

Narratiivide tööühma 2016-2023 töö ja uuringute tulemused liikmete endi poolt kajastatutena

Narri narratiivi üks kord, narratiiv narrib sind üheksa korda.

Kuda sina narratiivile, nõnna narratiiv sinule.

Ega narratiivi kotis ei osta.

(Valik rahva arendusi FB-s narratiivide teemadel tuntud vanasõnu silmas pidades, ajendatuna Taavi Rõivase artiklist “Eestil ei ole vaja ‘suurt narratiivi’”, 24.03.2014)

Marina Grišakova ja tema tööühm (Tartu Ülikool)

Tööühma olulisemad artiklid ja peatükid:

Gramigna & Marling 2018 (kliimamuutuse stsenaariumid kriitilise mõtlemise tööriistana), Grishakova, Gramigna & Sorokin 2019 (stsenaarium kui narratiiv; fiktsioonid kui kreaatiivsed, avatud stsenaariumid, mida on võimalik kasutada puuduva teadmuse mudeldamiseks erinevates teadusharudes); Grishakova 2019 (narratiivsuse mõiste ümbermõtestamise võimalusest ökofilosoofia vaatepunktist); Grishakova, Arnava, Beltrami, Kurr, Sorokin (2022, tulevikustsenaariumide analüüs; Bahtini „kronotoobi“ mõiste ökokriitiline ümbermõtestamine); Grišakova kaastoimetatud ajakirja Futures erinumber (ilmumas; pandeemiajärgse tuleviku stsenaariumide analüüs: rahvusvahelise võrdleva uuringu kokkuvõte).

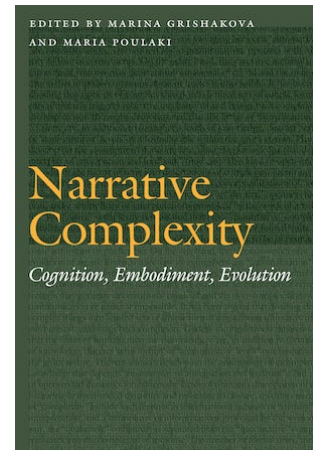
Gramigna käsitles väitekirjaraamatus pettuse ja teeskluse stsenaariume semiootilises perspektiivis. Publikatsioonides käsitletakse võimalikke ja kujuteldavad maailmasid fiktsionaalses kontekstis (Grishakova, Arnava) ning argidiskursustes (Sorokin), neoliberalismi stsenaariume, feminismi- ja autoteooriad (Marling), haiguse narratiive ja elustsenaariume (Tzouva).

Gramigna, Remo; Marling, Raili (2018). Scenarios as a tool for critical thinking: Climate change awareness and denial as a case study. *ESSACHESS. Journal for Communication Studies*, 11 (2, 22).

Saro, Anneli (2018). Emotsionaalsed alternatiivajalood. EV100 teatrisari “Sajandi lugu”. Madli Pesti, Tambet Kaugema (Toim.). *Teatrielu 2017* (34–53). Eesti Teatriliit.

Marling, Raili (2019). „Muutume masinateks“. Tehnoloogia ja soolistatud kehad ameerika modernismis. *Methis* 18, nr 23, lk 55-73.

Grishakova, Marina (2019). Interface Ontologies. In: Ryan, Marie-Laure, and Alice Bell (Ed.). *Possible Worlds Theory and Contemporary Narratology*. Lincoln: University of Nebraska Press. (Frontiers of Narrative), 88-109.

- Grishakova, Marina; Gramigna, Remo; Sorokin, Siim (2019). Imaginary scenarios: On the use and misuse of fiction. *Frontiers of Narrative Studies*, 5 (1), 112–129.10.1515/fns-2019-0008.
- Saro, Anneli (2019). Alternate Histories as Gateways to the Future. *Culture Crossroads*, 14, 14–24.
- Saro, Anneli (2019). Eesti teatri utoopiline performatiiv. EV100 teatrisari “Sajandi lugu”. Madli Pesti, Marie Pullerits (Toim.). *Teatrielu* 2018 (82–110). Tallinn: Eesti Teatriliit, Eesti Teatri Agentuur.
- Sorokin, Siim (2019). Narrative Conspiracy Theorizing, Fluidity of Truth, and Social Media Storytelling in the Post-Truth Age. *Interstudies*, 2019 (25), 68–82.
- Sorokin, Siim (2022). The “In-Between Land” of Suspicion and Ambiguity: Plotting the MS Estonia Shipwreck. *Humanities*, 11 (4), 92.
- Grishakova, Marina; Arnavas, Francesca; Beltrami, Marzia; Kurr, Silvia; Sorokin, Siim (2022). “Chronotopic imaginaries: A narrative approach to the letters from the post-pandemic future”. *Futures*, 142 (Article 102997).
- Grishakova, Marina (2022). “The Fascination of Failure: On Predictability, Unpredictability and Postdictability in Art” in *Puzzling Stories: The aesthetic appeal of cognitive challenge in literature & film*. Editors M. Kiss, and S. Willemsen. Berghahn Books.
- Grishakova, Marina (2022). “Perspectives on Causality in Sciences and Arts: On the Limits and Benefits of Narrative Representation,” in *Routledge Companion to Narrative Theory*. Editors M. Mäkelä, and P. Dawson, 423–432.
2018. aastal 22.-26. jaanuaril korraldati rahvusvaheline talvekool – LACE Winter School on the uses of Narrative – Tartu Ülikoolis.

Reet Hiimäe (Eesti Kirjandusmuuseum, FO)

Minu jaoks jätkuv narratiiviuringutega seotud moraal on see, et *homo narrans* (Kurt Rankele omistatud termin) ei ole kuhugi kadunud ka 21. sajandil ja elusündmuste narratiivne mõtestamine, sealhulgas osalt varasemate jutumotiivide taaskasutamise ja uute kontekstidega sidumise kaudu on jätkuvalt täheldatav enamikus eluvaldkondades.

Minu puhul võib mõtteliselt lugeda selle töörühma alla kuuluvaks neid artikleid:

- Hiimäe, Reet (2016). Teispoolsuskujutelmad pärimustekstides. Teekond sündmusest tekstiks. *Keel ja Kirjandus*, 5, 1–17.
- Hiimäe, Reet (2019). Belief narratives of spirit-animals: a case study on Estonian contemporary folklore. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, 77, 115–138. DOI: 10.7592/FEJF2019.77.hiimae.
- Hiimäe, Reet (2020). Hirmude kirjeldused tänapäeva õpilaspärimuses: subjektiivse kogemuse ja meediamõju seostest. *Keel ja Kirjandus*, 1-2, 80–94. DOI: 10.54013/kk747a5.
- Hiimäe, Reet (2022). Fear of Magically Induced Love in Estonian Traditional and Contemporary Belief Narratives. *Narodna umjetnost : Croatian Journal of Ethnology and Folklore Research*, 59 (1), 55–69. DOI: 10.15176/vol59no104.
- Hiimäe, Reet; Tins, Andrus (2022). Suicide Games, Abandoned Houses, and Thirst for Danger: The Youth’s Personal Experience Narratives and the Media’s Moral Panics about Semisupernatural Challenges in Estonia. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, 86, 141–156. DOI: 10.7592/FEJF2022.86.hiimae_tins.

Mare Kalda (Eesti Kirjandusmuuseum, FO)

Perioodil 2016–2022 jätkus traditsiooniliste aardenarratiivide tekstikorpuse koostamine ja tüpologiseerimine (4745 teksti). Abiks oli Andres Kuperjanovi e-arhiivipõhine otsingu- ja süstematiseerimisrakendus Scriptorium. Valmis eesti aardejuttude tüpoloogia 90 üksusega.

Tekstikorpuse toel analüüsisin valitud jututüüpide (ATU 1645 ja ATU 1645A) kodunemise viise eesti traditsioonis (konverentsietekanne 2019), lambateemalise seminari jaoks aga lamba kujutamist ning tähendust aardemuistendites (2022). Järeldasin, et isegi ajas ja ruumis kauged palad kodunevad, muutub jutu žanr ning vahetuvad detailid. Samas esitusretoorika võtted on kultuuridevahelises võrdluses samad, varieeruvad võtete rakendused.

2020 ilmus ülevaateartikkel eesti aardenarratiividest (eesti ja valgevene koostöökogumikus)

Kalda, Mare (2020). Muistendid peidetud varandustest eesti folklooris ja nende iseloomulikud jooned. **Легенды и предания о кладях в эстонском фольклоре и их характерные черты** Кыйва, Марэ; Володина Татьяна. *Миссия выполняема-2. Перспективы изучения фольклора: Взгляд из Беларуси и Эстонии*. (169–183). Minsk: “Беларуская навука”.

Aardenarratiividest laiemale lugejaskonnale: Kalda, Mare (2021). Aarded arhiivis ja maapõues rahvapärимuse põhjal. Pilguheit eesti pärimusse. Erinumber. *Horisont*, 6, lk 64–67.

Tänapäevanarratiivide hulgast jälgisin **jutustamist vanade majade huvilisi koondavas sotsiaalmeediagrupidis (2020)**. Praktiliste ehitusnõuannete ja õnnestunud renoveerimistäidete jagamise kõrval loodi digitaalses jutustamissituatsioonis täiesti uued isikukogemuse jutud üleloomulikest kogemustest, vaid erandina taasesitati vanu kummitusjutte. (<https://www.folklore.ee/rl/fo/loeng>)

Üheks uurimisvaldkonnaks olid **O. Lutsu Kevade ning selle ekraniseeringu kui tüviteksti rahvalikud töölused ja edasiarendused** YouTube’is jm sotsiaalmeedias (paroodiavideod ning meemid). Tegu on huvitava transmeediamaailmaga, kus terviknarratiiv küll tükeldatakse ja pihustatakse erinevatesse (visuaalsetesse) esitustesse, kuid peaaegu et igapäevaselt väljenduvad näited jätavad alles kujuteldava terviku tunde (artikkel ilmub 2023).

Narratiivid olid arutluse all Eesti Kirjandusmuuseumi uurijaseminaridel (teemadeks lastekirjandus (Kikas 2020), jutustused Corona-loitsu kasutamisest (Kalda 2020), ühistransport ilukirjanduses (Talivee 2021), tšuidid komi lugudes (Kuznetsov 2021), hiiumuistendid (Kivari 2021), muinasjutud Lumivalgukestest üle maailma (Sutrop 2021))

Eda Kalmre (Eesti Kirjandusmuuseum, FO)

Minu põhilisteks uurimistemadeks on olnud kaasaegne mediakeskne rahvajutt, tänapäeva muistendid ja kuulujutud, nende tekkimise ajaloolised ja tänapäevased põhjused ning põhjendused, juttude tähendusruum omas ajas, seosed ajakirjanduse ja sotsiaalmeediaga, neis sisalduva huumori ja uskumuste vahekord, rahvalaulu, kuulujuttude ja suulise ajaloo baasil arenenud eriline jutuvorm, muistendilise tagapõhjaga meemid ning pildilise osalus jutu tõepära loomisel.

Artiklid ja ilmunud kogumikud/ajakirjad:

Kalmre, Eda 2016. Salad Rinsing and Baby Carrots: Merchantile Rumours in Contemporary Society. *Contemporary Legend. The Journal of the International Society for Contemporary Legend Research*, vol 6, 1-24.

- Kalmre, Eda (2017). Folklore: Electronic Journal of Folklore nr 69, Special issue of Rumours and Conspiracy Theories. Koostamine, toimetamine.
- Laineste, Liisi; Kalmre, Eda (2017). Rumour and Humour in #WhereIsPutin and #PutinUmer: Global Media and the Cult of Putin. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, 69, 91–114. DOI: 10.7592/FEJF2017.69.laineste_kalmre.
- Kalmre, Eda (2017). Introduction: The Social and Political Dynamic of Conspiracy Theories, Rumours, Fake News and Belief Narratives. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, 69, 7–14. DOI: 10.7592/FEJF2017.69.introduction.
- Kalmre, Eda 2017. “Jälle uusist, mis on uus...” Rahvalik ballaad ja jutud Sambla Anust. *Keel ja Kirjandus*, 3, 197–210.
- Kalmre, Eda (2018). *What a wonderful world of legends*. Articles on rumours and legends. ELM Scholarly Press, 302 lk.
- Kalmre, Eda 2018. Девичьи любовные рассказы собственного сочинения – романтика, идеалы, примеры, развитие. *Sator. Artikleid usundi- ja kombeloost*, 19, 351–372. DOI: 10.7592/Sator.2018.19.13.
- Kalmre, Eda (2020). *Keel ja Kirjandus*. Erinumber: Meedia. Visuaalsus. Folkloor. 2020, 1-2. Koostamine, toimetamine.
- Kalmre, Eda 2021. Buried Alive: The Phenomenon of Apparent Death in Estonian Tradition. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, 1, 101–120. DOI: 10.7592/FEJF2021.81.kalmre.
- Kalmre, Eda 2022. Nature Returns: Dolphins and Dinosaurs. On Fake News, Photoshop Legends and Memes during the COVID-19 Lockdown. *Estudis de Literatura Oral Popular / Studies in Oral Folk Literature*, 11, 31–46. DOI: 10.17345/elop2022X-X.

Sellel perioodil on korraldatud kaks eraldi just narratiiviuuringutele pühendatud konverentsi. Koos kolleeg Mare Kaldaga sai 2016. aasta juuni lõpul Tallinnas organiseeritud ja läbi viidud Rahvusvahelise Tänapäeva Muistendite Uurijate Seltsi 34. konverents. 21. septembril 2018 toimus Kirjandusmuuseumis konverents “Imepärane muistendite maailm”.

Siobhan Ann Kattago (Tartu Ülikool)

Üks monograafia:

Encountering the Past within the Present: Modern Experiences of Time, Routledge, 2020

Artiklid:

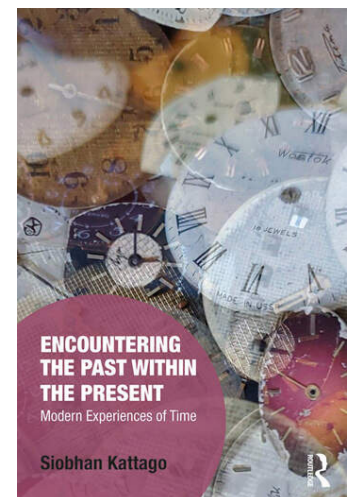
Remembering Ricca Edmondson: On editing and friendship, co-author Eeva Luhtakallio, *European Journal of Cultural and Political Sociology*, 9:3, 2022

Ghostly pasts and postponed futures: The disorder of time during the corona pandemic, *Memory Studies*, 14:16 December 2021

Statelessness, Refugees and Hospitality: Reading Arendt and Kant in the Twenty-First Century, *New German Critique*, 46:1 (136), February 2019

Haunted House: Memory, Ghosts and Political Theology in Lenin’s Mausoleum, *Constellations: An International Journal of Critical and Democratic Theory*, 24:4, December 2017

The End of the European Honeymoon? Refugees, Resentment and the Clash of Solidarities *Anthropological Journal of European Cultures*, 26:1 2017

Kolm raamatu peatükki:

Repair and Responsibility: The Art of Doris Salcedo, snapshot chapter for *Repair, Breakages, Breakthrough: Ethnographic Responses*, edited by Francisco Martinez and Patrick Lavolette, Berghahn Books, 2019

Imagined Community or Grand Illusion: Towards a Common European Past and Future, chapter in *Past and Power. Public policies on Memory. Debates, from Global to Local*, Jordi Guixé i Coromines, ed., University of Barcelona Press, 2016

The Many Sounds of Heidegger's Silence, chapter for *Beyond Memory: Silence and the Aesthetics of Remembrance*, edited by Alexandre Dessingué and Jay M. Winter, Routledge, 2016

Peale selle 6 raamaturetsensiooni, 7 blogi artiklit ning 13 ettekannet rahvusvahelistel konverentsidel.

Mare Kõiva (Eesti Kirjandusmuuseum, FO)

Arvatavasti kõige järjekindlamalt on samm-sammult läbi analüüsitud erinevate müütiliste olenditega seotud narratiive ja räägitud raadios läbi müütiliste loomade jm olendite taustasid või nende kaasaegseid karaktereid. Kokku ca 70 raadiosaadet oleks justkui mitu käsikirja, aga kahjuks nad seesugustes suhetes pole.

- a) Mütoloogilistest olenditest rääkivate olendite tekstikorpuse ja usundiliste erijoonte uuskaardistused: metshaldjad ja eksitamise funktsioon, vetehaldjad, mereinimesed, haldjahobused, merekari, kratt-tuulispask, väikerahvas.
- b) Parapiibllilood ja etioloogiad: esimesed inimesed, Exodus ja vaaraorahvas, pühakulood; (mõtteliselt jätkub prohvetite ja meediumitega mis on aga pigem tihedamas seoses muude teemadega).
- c) Legendiliste muinasjuttude erijooned: mentaalsed kaardid, aga ka ATU 470 – Sõbrad elus ja surmas, 570* Vilepiimängija ja 576B Saatana ristipoeg ja röövel, mis haakub vernakulaarse vaatega paradiisist ja põrgust, lunastusest ja hinge teekonnast teispoosuses, mis eraldi artiklites olid vaatluse all.

Narratiivide alal tuvastati Sciptooriumi tekstikorpusest usundilistes muistendites kasutatav emotsiooni- ja värvisõnavara (A. Kuperjanov), eufemismid-düsufemismid ja dialoogide iseloom ning koha-, ajaparameterid ja karakterid. Neile andmete tuginedes on kirjutatud erinevate vetehaldjate käsitlused, asetades lood läänemeresoome, slaavi, skandinaavia raamistusse. sama metoodikat kasutati metshaldjate, varavedaja jt muistendite juures. Analüüsitud migratsioonipaanikaid ja selle mehhanisme ning rahvameditsiini globaliseerumist.

Kui oleks võimalik 7 aasta pealt midagi õppida, siis visamalt klammerduda muistendite ja usundiliste juttude teemasse. Vaatamata riikalikule biopoliitilisele, sotsiaalpoliitilisele jm ühissaabuvate hädade kombinatoorikale.

Ühtekokku on neil ülalmainitud ja muudel teemadel (meditsiin, ajalugu, kalender, pühapaigad jm) kirjutatud ja avaldatud 42 kirjatööd, sealhulgas 17 ühisartiklit, lisaks videoloengud ning 70 raadiosaadet.

Kogu nimestik, vt. Kõiva, Mare: Etis Järgnevalt väike valik ilmutitest:

Kõiva, Mare (2020). There and back again: Little people in mythology and fiction. In: Maeva, M., Erolova, Y., Stoyanova, Pl., Hristova, M., Ivanova, V. (Ed.). *Between the Worlds: Magic, Miracles and Mysticism*. (1–17). Sofia: Paradigma. (Between the Worlds)

Kõiva, Mare. (2020). The Mer-people. Narratives and Beliefs About the Pharaoh's Folk. *Japanese Journal of Religious Studies*, 1–19

- Kõiva, Mare (2020). Эстонские нарративы и мифология о водяных духах. Александра Ипполитова, Варвара Добровольская. IV Всероссийский конгресс фольклористов: Тула, 1–5 марта 2018 г. : сб. науч. ст. в 3 т. Т. 3: : Комплексные исследования традиционной культуры. (301–314). IV Всероссийский конгресс фольклористов, 1–5 марта 2018 года, г. Тула, Москва: ГРДНТ имени В. Д. Поленова. (IV Всероссийский конгресс фольклористов: Тула, 1–5 марта 2018 г. : сб. науч. ст. в 3 т; 3). DOI: 10.24411/9999-022A-2020-10332.
- Boganeva, Elena; Kõiva, Mare (2020). Очерки мифологии: фараоны в контексте славянских и балто-финских верований. Володина, Т.; Кыйва, М.. Фольклор и фольклористика. Взгляд из Беларуси и Эстонии. (84–131). Minsk: Беларуская навука. (Миссия выполняма).
- Boganeva, Elena; Kõiva, Mare (2020). The theme of the Exodus in Russian folklore: mythical creatures pharaohs, according to the archive of the Estonian Literary Museum. *Studia mythologica Slavica*, 23, 51–68. DOI: 10.3986/SMS20202303.
- Kõiva, Mare; Boganeva, Alena (2022). The Treasure-bearer in East Slavic and Finno-Ugric Contexts. *Studia mythologica Slavica*, 25, 79–104. DOI: 10.3986/SMS20222504.
- Kõiva, Mare (2021). Estonian prophets of the 20th century. *Yearbook of Balkan and Baltic Studies*, 4, 265–293. DOI: 10.7592/YBBS4.11.
- Kõiva, Mare. (2019). The Doctor Sent Me to a Folk Healer. In: Peedu, Indrek (Ed.). *Estonian Study of Religion. A Reader*. (373–388). Tartu: Tartu University Press.
- Kõiva, Mare (2019). НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПОЭТИКИ И СЮЖЕТИКИ ЭСТОНСКИХ ЛЕГЕНДАРНЫХ СКАЗОК. Lokotka, A.. Народная сказочная проза ў еўропейскай прастора. (102–113). Minsk: Akademia navuk.
- Boganeva, Elena; Kõiva, Mare (2022). Тексты о святых в архиве Эстонского литературного музея. *Sator. Artikleid usundi- ja kombeloost*, 23, 57–102. DOI: 10.7592/Sator.2022.23.02.
- Boganeva, Elena, Kõiva, Mare. (2020). Этиологические тексты о первых людях в белорусской и эстонской традициях. С.О. Хаджим, Н.С. Барциц. Разыскания в области традиции. Сборник в честь 60-летия Зураба Джапуа. (296–322). Сухум: Абхазская Академия Наук
- Kõiva, Mare. (2019). The Wolf: Human/Non-Human Relations On The Basis Of Etiologies And Verbal Communication. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, 77, 181–199. DOI: 10.7592/FEJF2019.77.koiv
- Mare Kõiva; Andres Kuperjanov. (2016). Giants in Transmedia. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, 64, 193–211. DOI: 10.7592/FEJF2016.64.giants.
- Kõiva, Mare; Kuperjanov, Andres (2022). Record-breaking Immigration and its Background. In: Tanja Nedelčeva; Albena Nakova (Ed.). Бежанците в представите на българите: стракове, разбиране, съпричастност. *Refugees – Fears, Understanding, Empathy*. (207–215). Sofia: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“.
- Kõiva, Mare; Jonuks, Tõnno; Kalda, Mare; Kuperjanov, Andres; Hiimäe, Reet (2020). Marking of sacred places. *Trames Journal of the Humanities and Social Sciences*, 24 (2020, 2), 129–144. DOI: 10.3176/tr.2020.2.01.

Liisi Laineste (Eesti Kirjandusmuuseum, FO)

Narratiivide uurimisega seoses valmis **ülevaade sotsiaalmeedia narratiivide metodoloogia kohta**:

- Pilt, Maili & Laineste, Liisi (2020). Narratiivid sotsiaalmeedias. Masso, Anu; Tiidenberg, Katrin; Siibak, Andra (Toim.). *Andmeühiskonna uurimise meetodid, õpik kõrgkoolidele* Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus.

Sisulites uurimustes lähtusime eeldusest, et sotsiaalmeedias funktsioneerivad meemid intertekstuaalsete narratiividena. Uurimustes leidsime, et narratiivides kohandatakse globaalseid motiive lokaalsete olude ja kultuuritekstidega, mille tagajärjel saavad rahvusvaheliselt levinud teemad lisaks kohaliku tähenduse. Oluline on teema psühholoogiline lähedus – mida lähemal (emotsionaalsel ja/või geograafilisel tasandil) on sündmus või isik, seda mitmekesisemad ning nüansirikkamad on kohalikud (meemi)reaktsioonid:

Laineste, Liisi; Fiadotava, Anastasiya (2022). Heroes and villains in memes on the 2022 Russian invasion of Ukraine. *Folklore: Electronic Journal of Folklore* [ilmumas EUTK erinumbris].

Laineste, Liisi (2020). “Zero Is Our Quota” Folkloric Narratives of the Other in Online Forum Comments. In: Andrew Peck and Trevor J. Blank (Eds). *Folklore and Social Media*, pp 108–128. Utah State University Press. DOI: 10.7330/9781646420599.c005.

Laineste, Liisi; Kalmre, Eda (2017). Rumour and Humour in #WhereIsPutin and #PutinUmer: Global Media and the Cult of Putin. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, 69, 91–114. DOI: 10.7592/FEJF2017.69.laineste_kalmre.

Laineste, Liisi; Voolaid, Piret (2016). Laughing across borders: Intertextuality of Internet memes. *European Journal of Humour Research*, 4 (4), 26–49. DOI: 10.7592/EJHR2016.4.4.laineste.

Aado Lintrop (Eesti Kirjandusmuuseum, ERA)

Oma narratiivide alastest uurimustest pean olulisimaks Keeles ja Kirjanduses avaldatud artiklit “Mihhail Plotnikov ja tema poeem „Jangal-maa““ (Keel ja Kirjandus 5 2017). Tegemist oleks peal kirja järgi küll nagu luuleteksti uurimisega, aga tegelikult käsitleb artikkel kahte narratiivi: Plotnikovi eluloolist narratiivi ja tema poolt loodud narratiivi mansi eepika olemusest, mis mõlemad osutusid suures osas väljamõeldisteks.

Veel tasub mainida ettekannet “Pühad ja profaansed pühalood” folkloristide XIV talvekonverentsil “Piiritu muinasjutumaailm” märtsis 2019 ja “Millega on seotud intsesti motiiv obiugri rahvaluules” folkloristide 13. talvekonverentsil „Kas sugu loeb?” 2018 märtsis.

Muidugi seostub jutu-uurimisega ka 2019. aasta lõpus ilmunud mansi rahvaluule kogumik “Linn seitsme tiivaga raudhobuse seljas”.

Anneli Mihkelev (Tallinna Ülikool)

Mina olen tegutsenud pidevalt piiride peal ja vahel. Narratiivide uuringut olen sidunud diasporaa, mälu ja folkloori uuringutega ja võrrelnud neid arenguid Läti kirjanduses toimunuga.

Eesti kultuuri uurides on oluline mälu ja narratiivi suhe, kuidas nende abil luuakse ja tõlgendatakse tähendusi. Seda on võimalik analüüsida ja jälgida erinevate kultuuritekstide põhjal, mida olen teinud artiklis

“Entangled Memory and Historical Narratives in Intersemiotic Space: Dynamics and Interpretation”, *Signs & Media*, Spring (12), 26–42. (2016).

Oluline teema, mis otseselt puudutab minu enda uurimisteemat, on “oma” ja “võõra” suhe nii narratiivsetes tekstides kui ka kultuuris laiemalt. Seda on käsitletud artiklis

“Emigration in Estonian Literature: “self” and “other” in the context of European literature”, *Interlitteraria*, 22 (2), 341–354. (2017).

Läti kirjandusest olen muu hulgas analüüsimud Rainise loomingut, mis võimaldas heita pilku folkloori ja kirjanduse, müüdi ja kirjanduse ning narratiivi toimimisse artiklis

“Folkloorist kirjandusse ehk variatsioonid Rainisega läti ja eesti kultuuris”, *Mäetagused*, 75, 141–156. (2019).

Kultuurimälu, narratiivi ja folkloori uurimine on lõpuks juhtinud eesti kaasaegse kultuuri uurimise artiklis

“Rahvapärismus ja multimeedia eesti kaasaegses kultuuris”, *Philologia Estonica Tallinnensis*, 2, 85–107. (2017).

Praegused tulemused rahvapärimuse uurimisest erinevates kultuurivaldkondades on ilmunud artiklis

“Folk Tradition and Multimedia in Contemporary Estonian Culture”, *Interlitteraria*, 24 (2), 396–407. (2019).

Kõigis artiklites olen kasutanud erinevaid tekste eesti kirjandusest, sest kõigis neis võib näha erinevat lähenemist kõnealusele teemale.

Renate Pajusalu uurimisrühm (Tartu Ülikool)

Narratiivid olid keelenähtuste uurimismaterjaliks:

Hint, Helen; Nahkola, Tiina; Pajusalu, Renate (2020). Pronouns as referential devices in Estonian, Finnish, and Russian. *Journal of Pragmatics*, 155, 43–63.

Pajusalu, Renate; Hint, Helen; Reile, Maria; Taremaa, Piia (2020). Eesti keele viitevahendid kirjeldustes ja jutustuses. *Keel ja Kirjandus*, 4, 313–335.

Pajusalu, Renate; Reile, Maria; Hint, Helen; Nahkola, Tiina; Taremaa, Piia (2018). Relative clauses in spatial and narrative contexts in Estonian, Finnish, and Russian. *SKY Journal of Linguistics*, 31, 107–142.

Astrid Tuisk (Eesti Kirjandusmuuseum, ERA)

Analüüsides mälestusi kinoskäimisest ja filmidest 1940. lõpu – 1950. aastate Eestis leidsin, et välismaised filmid avaldasid lastele ja noortele tugevat mõju. Mälestustes on leidnud erilise koha 1930. aastate Ameerika, Saksamaa jt maade nn “trofeefilmid”, mida nõukogude filmide vähesuse tõttu näidati. Trofeefilmid erinesid nõukogude filmidest nii teemade kui olustiku, aga ka ideede, tegelaskujude ja filmimuusika poolest. Lapsed ja noored mängisid järgi nõukogude filmikangelastest erinevaid tegelasi, ammutasid arusaamist romantilistest tunnetest ja suhetest, matkisid näitlejate kostüüme ning laule jne. Järeldasin, et lapsed ja noored ei ole vaid täiskasvanute kultuuri tarbijad, keda filmid ainult ja ühekülgselt mõjutavad, vaid ka nende “ümbertöötledajad”, kes filmides nähtu loovalt ja valikuliselt oma eakaaslaste kultuuri integreerivad.

Tuisk, Astrid 2018. Sõjamoona mängimine Eestis Teise Maailmasõja ajal ja pärast seda: folkloristlik vaatenurk. *Mäetagused*, 71, 175–196. DOI: 10.7592/MT2018.71.tuisk.

Tuisk, Astrid 2020. Filmidest inspireeritud laste ja noorte mängud 1950. aastate Eestis. *Keel ja Kirjandus*, 1-2, 95–111. DOI: 10.54013/kk747a6.

Piret Voolaid (Eesti Kirjandusmuuseum, FO)

Teemaks: spordi roll identiteedinarratiivide konstrueerimisel ja spordi mõju teistele eluvaldkondadele. Mõiste rahvusport ei tähista kaugeltki ainult kehalisi pingutusi, vaid aitab näiteks kujundkeelde imbununa mentaalselt rahvast üldlevinud meelistegevuste kaudu iseloomustada. Ühelt poolt on rahvusspordiks tõsimeelsed ametlikud, suuresti ajaloolistel, kultuuri- ja lokaalspetsiifilistel traditsioonidel põhinevad spordialad (nt raskejõustik, suusatamine, motosport jne), millel on Eestis olnud suur harrastajaskond ja publik ning milles on saavutatud rahvusvaheliselt kõrgeid kohti. Skaala vastaspoolde paigutuvad aasivad, retoorilised, keelelis-folkloorsed, kohati marginaalsed väljendused (nt tugitoolisport, alkoholitarbimine, meelegaheide, poliitikute kirumine, koondamine), mille kaudu iseloomustatakse kohalikke rahvuslikuks peetavaid käitumismustreid ja stereotüüpe-hetketrende.

Voolaid, Piret (2017). Eesti rahvusport – suurtest narratiividest variatiivse ja humoorika/ironilise rahvaretoorikani. *Mäetagused*, 69, 109–132.

* * *

Veel ilmumeid töörühma liikmetelt:

2017. aastal ilmusid Raili Marlingi toimetatud sooüuringute teemaline kogumik „Gender Equality in a Global Perspective“ (Routledge 2017),